

MTÜ EMTA (EESTI MÄNGUTERAPEUTIDE ASSOTSIATSIOONI) LIIKME EETIKAKOODEKS

I osa

Mõistete seletused

Mänguteraapia on kliendi ja terapeudi vaheline dünaamiline protsess, milles laps uurib iseendale sobivas tempos enda ruumi ning hetkel tema elu mõjutavaid teadlikke või alateadlikke mineviku- või olevikuprobleeme.

Mänguteraapeut on spetsialist, kes on saanud erialase väljaõppe ja praktiseerib mänguteraapia alal.

Liige on MTÜ EMTA liikmeks astunud juba tegutsev või tegutsema asuv mänguteraapeut.

Klient tähistab 2-16aastast last, laste rühma või erandjuhtudel intellektihäirega täiskasvanut, kelle puhul rakendatakse mänguteraapiat.

Superviisor on vastava erialase ettevalmistusega töönõustaja.

Supervisioon on erialane töönõustamine, mida juhendab superviisor.

Kovisioon on erialapraktikute vastastikune nõustamine teraapiapraktikat puudutavates küsimustes.

Informeeritud nõusolek on nõusolek, mille andmisel isik on võimeline aru saama nõusoleku olemusest ja selle andmise või sellest keeldumise tagajärgedest. Informeeritud nõusolek võetakse lapsevanemalt või volitatud hooldajalt.

II osa

Assotsiatsiooni liikme eetilised põhimõtted

1. Mänguterapeut seab oma töös esikohale inimväärikuse austamise ja väärtustamise ning lähtub oma eesmärkides inimõiguste tagamisest ja austamisest.
2. Mänguterapeudi amet eeldab põhjalikke teadmisi mänguteraapia valdkonnast.
3. Mänguterapeut edendab ja kaitseb inimese heaolu ja vaimset arengut, sõltumata tema võimekusest, vanusest, kultuurist, perekonnaseisust, nahavärvist või teistest füüsilistest omadustest: soost, sotsiaalamajanduslikust staatusest, poliitlistest vaadetest, seksuaalsest orientatsioonist, uskumustest.
4. Liige tunnistab ja austab inimestevahelisi erinevusi ning taunib diskrimineerimist ja väärkohtlemist nende kõigis erinevates vormides.
5. Liige austab mänguteraapia klientide privaatsust ning peab kinni konfidentsiaalsuse põhimõttest.
6. Mänguterapeut töötab igas olukorras oma pädevuse piires ning tagab enda pädevuse pideva enesetäienduse kaudu.

III osa

Mänguteraapia rakendamise eetilised nõuded

1. Vastutus kliendi ees

- 1.1. Mänguterapeudi esmaseks vastutuseks on tema kliendi heaolu.
- 1.2. Kui mänguteraapia tulemusena on tekkinud kahju, mis on ametlikult tõestatud ja seotud mänguterapeudi tegevusega, võtab mänguterapeut vastutuse selle heastamise eest.
- 1.3. Mänguterapeut austab kliendi iseseisvust ning julgustab klienti tegema otsuseid tema enda huvides, lähtudes kliendi sotsiaalsest keskkonnast ja suhetest teiste inimestega.
- 1.4. Mänguterapeut vastutab ametialaste piiride seadmise ja hoidmise eest teraapiasuhte ajal.
- 1.5. Mänguterapeut peab oma töös kinni kompetentsuse piiridest. Kui terapeut puutub kokku olukorraga, mis ületab tema kompetentsuse piire, konsulteerib ta superviisoriga ning vajadusel saadab kliendi edasi teise spetsialisti juurde.
- 1.6. Mänguterapeut täiendab end erialaliselt ja käib regulaarselt supervisioonis ja/või kovisioonis.
- 1.7. Mänguterapeut teeb koostööd kliendiga seotud teiste spetsialistidega.

- 1.8. Kui mänguterapeut peab kliendisuhete lõpetama lepinguväliselt (nt tervislikel põhjustel), jagab ta kliendile selle kohta asjakohast informatsiooni ning püüab tagada kliendile alternatiivse jätkuva toetuse.
- 1.9. Mänguterapeut peab oskama hinnata oma töö potentsiaalset efektiivsust ning lõpetama teraapia, kui on selge, et klient sellest kasu ei saa. Vajadusel soovitab teist spetsialisti.

2. Hea käitumise tava

- 2.1. Mänguterapeut väldib kliendi emotsionaalset, majanduslikku, seksuaalset v mõnes muus vormis väärkohtlemist.
- 2.2. Mänguterapeut taunib klienditöö väliselt tekkida võivaid ebaetilisi rahalisi tehinguid.
- 2.3. Mänguterapeut ei või hankida kliente ebaausal teel, kallutades teise terapeudi klienti terapeuti vahetama või samal eesmärgil halvustada kolleege või nende poolt pakutavat teenust.
- 2.4. Mänguterapeut arvestab, et mida sügavamalt ta on teraapia ajal seotud kliendi emotsionaalse eluga, seda ebatõenäolisem on võimalus edasiseks võrdseks suhteks pärast teraapia lõppu. Kui endine klient teeb katset luua teraapiaväliseid suhteid, pöördub terapeut vajadusel supervisiooni.
- 2.5. Mänguterapeut veendub alati kliendi turvalisuses, sh ka siis, kui töötab teadvuse seisunditega (siia kuuluvad ka lõõgastumine, töö emotsioonidega, sümbolite ja kujutluste kasutamine jms).

3. Konfidentsiaalsus

- 3.1. Mänguterapeut vastutab igasuguse klientide kohta käiva info konfidentsiaalsuse eest, olenemata info päritolust.
- 3.2. Mänguteraapia klienti ei tohi ilma tema teadliku ja kirjaliku nõusolekuta jälgida keegi peale tema terapeudi. Siia alla kuulub nii otsene kui ka kaudne (nt kui vaatlejat ei ole näha) jälgimine, igat liiki audio- ja videosalvestused ning nende hilisem näitamine.
- 3.3. Supervisiooni käigus vastutavad mänguterapeut ja superviisor kliendi õiguse eest konfidentsiaalsusele ja veenduvad, et jagatud informatsioon on piisavalt varjatud.

- 3.4. Mänguterapeut austab kliendi õigust konfidentsiaalsusele ning avaldab infot vaid juhul, kui seda nõuab seadus.
- 3.5. Olukorras, kus mänguterapeutil on põhjendatud kahtlus, et klient võib kahjustada teisi või iseennast, on näidustatud konfidentsiaalsuse murdime. Vajadusel konsulteerib terapeut enne konfidentsiaalsuse murdmist superviisoriga ning võimalusel teavitab terapeuti konfidentsiaalsuse murdmise vajadusest enne klienti.
  - 3.5.1. Erandid andmete avaldamiseks:
    - 3.5.1.1. Seadusega ettenähtud korras, kui mänguterapeut peab tagama, et väärkohtlemisest on teatatud.
    - 3.5.1.2. Konfidentsiaalsus kujutab ohtu teistele või kliendile endale.
    - 3.5.1.3. Mänguterapeut on süüdistatav tsiviil-, kriminaal- või distsiplinaarhagis, mis tuleneb teraapiast. Sellisel juhul avalikustatakse kliendi andmeid ainult selle sündmuse jooksul või kliendi teadliku kirjaliku nõusolekuga ja ainult selle info osas, mida nõusolek puudutab.
- 3.6. Konsulteerides teiste spetsialistidega, veendub mänguterapeut, et info kliendi kohta on jagatud piisava teabe põhimõttel (nii vähe kui võimalik ja nii palju kui vajalik antud juhtumi käsitlemiseks).
- 3.7. Konfidentsiaalsus-kokkulepe jätkub peale kliendi surma või seadusega ettenähtud korras.
- 3.8. Eriti tähelepanelik tuleb olla teraapiasituatsioonide kirjeldamisel aruannetes ja publikatsioonides. Autoril peab olema juhtumi kirjeldamiseks ja kliendi loomingu avaldamiseks informeeritud nõusolek.

4. Lepingud

- 4.1. Mänguteraapia on lubatud vaid professionaalses kliendisuhtes.
- 4.2. Kliendiga seotud lepingud peavad olema realistlikud ja selged ning kajastama teraapiateenuse tingimusi, sh töötasu määra.
- 4.3. Mänguteraapia läbiviimiseks peab olema informeeritud nõusolek seaduslikult volitatud isikult.
- 4.4. Iga mänguteraapia teenust tutvustav kirjutatud ja suuline informatsioon peab kajastama täpselt pakutavat teenust ning mänguteraapeudi väljaõpet, kvalifikatsiooni ning praktilist kogemust mänguteraapia valdkonnas.

4.5. Kliendisuhet puudutava huvide konflikti puhul pöördub mänguterapeut selles küsimuses superviisori poole.

5. Kliendi andmete ja tema tööde kogumine, käitlemine ja ladustamine

5.1. Kui seaduse või tööandja poolt ei ole määratletud teisiti, siis mänguterapeut hoiab kliendi teraapiatoimikut vähemalt tema 25-aastaseks saamiseni.

5.2. Mänguterapeut hoiab konfidentsiaalsust teraapias tehtud tööde säilitamise ja neile ligipääsu osas ning teraapiatoimikute ja tööde likvideerimisel vastavalt oma tegevuse seaduslikele ja tööandja nõuetele.

6. Erialast lähtuvad personaalsed kohustused

6.1. Mänguterapeut on kohustatud hoolitsema oma teovõimelisuse, taastumisvõime ja oskuse klienti aidata. Ta jälgib enda toimimist ning otsib abi või hoidub praktiseerimisest, kui tema enda jõuvarud on selleks ammendunud.

6.2. Mänguterapeut ei praktiseeri, kui tema toimimisvõime on märgatavalt nõrgenenud elu-olulistel, emotsionaalsetel, tervislikel või muudel põhjustel.

6.3. Mänguterapeut käib regulaarselt supervisioonis ja/või kovisioonis ning kasutab seda oma nõustamisoskuste arendamiseks, tegevuse jälgimiseks ja vastutustundlikuks praktiseerimiseks.

6.4. Mänguterapeut järgib mänguteraapia läbiviimisel oma tööandja eetikapõhimõtteid, kui need ei lähe vastuollu Assotsiatsiooni eetikanõuetega. Vastasel juhul püüab saavutada kliendi huvidest lähtuva kokkuleppe.

7. Kohustused teiste mänguteraapia rakendajate ees

7.1. Mänguterapeut ei käitu mänguteraapiaga seotud tegevustes viisil, mis kahjustab avalikku usaldust mänguteraapiasse.

7.2. Mänguterapeut pöördub Assotsiatsiooni poole, kui ta märkab ebaeetilist käitumist teise mänguteraapiat rakendava isiku poolt.

7.3. Kui klient saab mänguteraapiaga sarnast teenust teiselt spetsialistilt, siis enne mänguteraapia alustamist arutab mänguterapeut eeldatava kliendiga ja võimalusel selle teise spetsialistiga mänguteraapia rakendamise vajalikkust antud olukorras.

8. Kohustused laiema üldsuse ees

8.1. Mänguterapeut on kursis mänguteraapiat puudutava kehtiva seadusandlusega ja rakendab mänguteraapiat kooskõlas seadusega.

8.2. Mänguterapeut on kohustatud kaitsma avalikkust ebakompetentse ja ebaausa mänguteraapia rakendamise eest ning on valmis sellisele tegevusele vastu astuma.

IV osa: Rakendussätted

1. Kõik eeltoodud eetikanõuded kehtivad mänguteraapia ja mänguteraapiliste tegevuste rakendamisel Assotsiatsiooni liikmetele, liikmekandidaatidele, auliikmetele.
2. Assotsiatsiooniga seotud eetiliste probleemide lahendamine on juhatuse pädevuses. Probleemi käsitlemiseks moodustatakse eetikakomisjon juhtumipõhiselt, vajadusel kaasates pädevaid spetsialiste.